

کلیه ها یک جفت عضو لوبیائی شکل بوده و به وسیله حالب به مثانه متصل می شوند.

از سایر عملکردهای مهم کلیه می توان به موارد زیر اشاره کرد:

- دفع مواد زائد از طریق ادرار
- تنظیم املاح
- تنظیم حالت اسیدی خون
- کنترل فشارخون
- تنظیم تولید گلبولهای قرمز خون
- تنظیم تعادل کلسیم و فسفر
- تولید ویتامین دی (D)

یکی از بیماریهای شایع کلیه، نارسایی حاد کلیه است که به دو صورت حاد و مزمن ایجاد می شود.

نارسائی حاد کلیه

ناتوانی کلیه جهت دفع مواد زائد از بدن و تولید ادرار را نارسایی حاد کلیه می گویند که در نتیجه آن اختلال در عملکرد کلیه، تجمع آب و مایعات در بدن و به هم خوردن تعادل مایعات و املاح می شود.

علل

- قرار گرفتن در معرض بعضی مواد مانند داروها، مواد شیمیایی، فلزات، مواد حاجب و مواد شیمیایی
- فشار خون بالا

- کلیه های کوچک

- نارسایی ارگان ها

- نارسایی احتقانی قلب

- عفونتها مانند عفونت خون

- سوختگی

- التهاب عروق

- انسداد مجاری ادراری

- سن بالا

- دیابت شیرین

- تومورها

- بیماری سل

- سونوگرافی

- سی تی اسکن

- آزمایش خون

- آزمایش ادرار

- بیوپسی کلیوی

درمان

- درمان علت زمینه ای

- کنترل آب و الکترولیت

- دیالیز

- درمان دارویی

- تنظیم دارو بر اساس کراتینین سرم بیمار

درمان تغذیه ای

- رژیم غذایی پرکالری
- کم پروتئین
- کم سدیم
- کم پتاسیم
- کم فسفات
- کم حجم با وعده های بیشتر
- محدودیت مصرف مایعات
- مصرف موز، کیوی، گلابی، آلو، شلیل، زردآلو، طالبی، خربزه، کدو حلوایی، آب و عصاره مرکبات و قهوه محدود شود.

علائم

- کاهش برون ده ادراری یا عدم ادرار
- سستی و بیحالی، گیجی، تحریک پذیری و سردرد
- تهوع
- استفراغ
- یبوست
- اسهال
- کوتاهی تنفس هنگام فعالیت یا استراحت

راههای تشخیصی مهم عبارتند از

- علائم بالینی
- عکس از کلیه و مجاری ادراری

پیشگیری

- در صورت استفاده از آنتی بیوتیک های سمی برای کلیه (مانند جنتا مایسین) انجام آزمایشات دوره ای جهت بررسی عملکرد کلیه ضروری است.
 - تمام داروها بویژه مسکن ها را زیر نظر پزشک مصرف نمایند و در صورت نیاز آزمایشات دوره ای طبق نظر پزشک انجام شود .
 - محدود کردن تماس با مواد حاجب و داروهای سمی برای کلیه.
 - استفاده از مایعات بعد از استفاده از مواد حاجب جهت دفع سریع تر ماده حاجب و جلوگیری از آسیب کلیه ها.
- ## مراقبت در منزل
- استفاده از نمک کمتر در غذا و مصرف غذاهای پر کالری.
 - عدم استفاده از غذاهای آماده و کنسرو شده.
 - کنترل مصرف روزانه آب و مصرف یخ برای کنترل تشنگی.
 - برای پیشگیری از تهوع ، غذا را در وعده کم حجم و با دفعات زیاد میل کنید.
 - اندازه گیری روزانه وزن (افزایش وزن بیشتر از یک کیلوگرم را در ۲۴ ساعت را به پزشک گزارش کنید.

- برای خارش پوست از لوسیون های نرم کننده و صابون های غیر الکلی و با چربی بالا استفاده کنید.
- رعایت راه های پیشگیری از عفونت شامل دست شستن و خودداری از تماس با افراد دارای عفونت های تنفسی.
- در صورت مشاهده این علائم و نشانه ها سریعاً به پزشک مراجعه شود این علائم شامل:
 - کاهش برون ده ادراری یا عدم ادرار
 - افزایش فشار خون
 - افزایش سریع وزن
 - تورم پاها و شکم
 - ضعف شدید عضلانی
 - تپش قلب یا نبض نامنظم
 - کوتاهی تنفس در هنگام فعالیت و یا استراحت
 - کسالت عمومی و خستگی، افزایش خواب آلودگی و سستی و بی حالی
 - از دست دادن وزن و اشتها
 - سوزش پاها یا بی قراری در پاها
 - کرامپ عضلانی می باشد.

دانشگاه علوم پزشکی شیراز

مرکز آموزشی درمانی شهید دکتر فقیهی

نارسای حاد کلیوی

ویژه آموزش به بیمار

تهیه کننده:

الهه عالم برکت- کارشناس پرستاری

افسون توفیق- کارشناس ارشد پرستاری

تایید کننده:

دکتر مهسا ترابی

(متخصص داخلی، فوق تخصص کلیه)

منابع:

پرستاری داخلی جراحی برونر سوارث ۲۰۱۸

تابستان ۱۴۰۱

EDU-PT-23/A